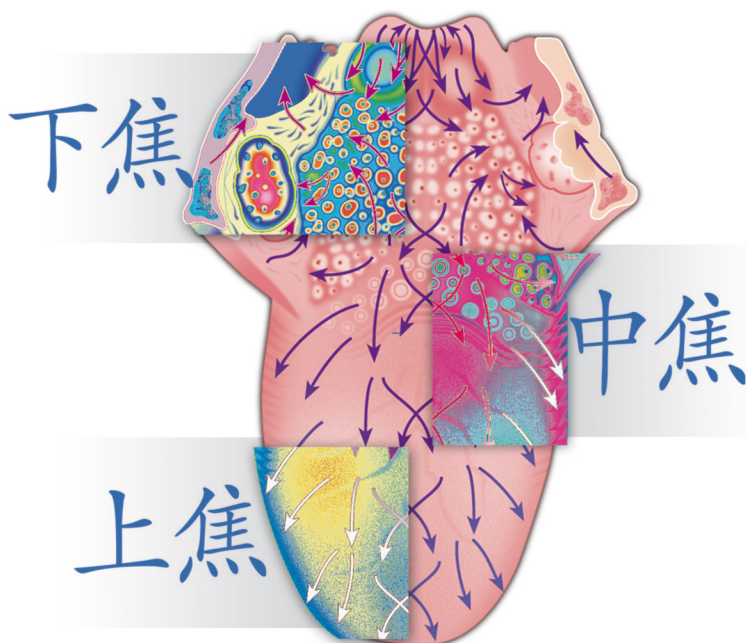

CLAUS C. SCHNORRENBERGER | BEATE SCHNORRENBERGER

Diagnozowanie z języka

Praktyczne wskazówki dotyczące leczenia
akupunkturą, ziołami i dietą

GALAKTYKA

Diagnozowanie z języka

Praktyczne wskazówki dotyczące leczenia
akupunkturą, ziołami i dietą

lek. med. Claus C. Schnorrenberger

profesor honorowy Uniwersytetu
Medycznego w Taichungu na Tajwanie,
prezes Zarządu Międzynarodowej
Akademii Medycyny Chińskiej Lifu w Bazylei

Beate Schnorrenberger

specjalista medycyny chińskiej, naturoterapeuta,
specjalista chemii żywności,
prywatna praktyka terapeutyczna,
Berlin

G A L A K T Y K A

Tytuł wydania niemieckiego:
Taschenatlas Zungendiagnostik, 2/e

© 2007 Hippokrates Verlag in MVS
Medizinverlage Stuttgart GmbH & Co-KG,
Niemcy

Wydanie polskie powstało na bazie wydania
w języku angielskim pt. *Pocket Atlas
of Tongue Diagnosis, 2/e* opublikowanego
przez Georg Thieme Verlag, Stuttgart,
Niemcy, © 2011

All rights reserved.

© Copyright for the Polish edition by
Galaktyka Sp. z o.o., Łódź 2012
90-644 Łódź, ul. Żeligowskiego 35/37
tel. +42 639 50 18, 639 50 19,
tel./fax 639 50 17
e-mail: info@galaktyka.com.pl;
sekretariat@galaktyka.com.pl
www.galaktyka.com.pl

ISBN: 978-83-7579-219-5
Wydanie I, dodruk 2014

Przekład: *Agnieszka Krzemińska*
Redakcja naukowa: *Adam Kowalski*
Redaktor prowadzący: *Marek Janiak*
Redakcja językowa: *Joanna Barańska*
Korekta: *Monika Ulatowska*
Redakcja tech.: *Małgorzata Kryszkowska*
Projekt okładki: *Artur Nowakowski*
DTP: *Garamond*
Druk i oprawa: *BZGRAF S.A.*

Wszelkie prawa zastrzeżone. Bez pisemnej
zgody Wydawcy żadna z części tej książki nie
może być tłumaczona na inne języki, publiko-
wana, przedrukowywana, powielana, repro-
dukowana ani przetwarzana z zastosowaniem
jakichkolwiek środków elektronicznych, me-
chanicznych, fotokopiarskich, nagrywających
i innych.

Medycyna jest dziedziną, która nieustannie się roz-
wija. Badania naukowe i doświadczenie kliniczne
przyczyniają się do ciągłego poszerzania wiedzy,
szczególnie w zakresie prawidłowego leczenia. Au-
torzy i wydawcy książki dołożyli wszelkich starań,
by zagwarantować czytelnikowi, iż zalecane w niej
leki czy ich dawki są zgodne ze stanem wiedzy obo-
wiążującym w czasie przygotowywania książki do
druku.

Niemniej jednak autorzy i wydawcy nie biorą
na siebie odpowiedzialności za sposób stosowania
i dawkowanie opisanych środków przez czytelnika.
Każda osoba decydująca się na użycie leku powin-
na zapoznać się z ulotką informacyjną załączoną
przez producenta. Ponadto należy skonsultować
wybór i dawkowanie leku z terapeutą, zwłaszcza gdy
istnieją przeciwwskazania do stosowania leku oraz
jeśli informacje na ulotce różnią się od zamieszczonych
w niniejszej książce. Tego rodzaju weryfikacja
jest szczególnie ważna w odniesieniu do środków,
które są rzadko stosowane lub są nowością na rynku.
Całkowitą odpowiedzialność za stosowanie i dawko-
wanie leków ponosi zatem użytkownik. Autorzy i wy-
dawcy zwracają się z prośbą do czytelników o infor-
mowanie o dostrzeżonych w tekście rozbieżnościach
lub nieścisłościach. Jeśli w niniejszym wydaniu po
opublikowaniu zostaną znalezione błędy, na stro-
nie internetowej www.galaktyka.com.pl zostanie za-
mieszczona errata.

Niektóre nazwy, leki patentowe i receptury wymie-
niane w książce są zarejestrowanymi znakami towa-
rowymi lub nazwami własnymi, nawet jeśli nie za-
wsze zostało to odnotowane w tekście. Dlatego też
pojawienie się danej nazwy bez wskazania, iż jest
to nazwa własna, nie wynika z intencji wydawcy, by
przedstawić ją jako własność publiczną.

Przedmowa do wydania drugiego

Doświadczenie kliniczne zebrane w ciągu ostatnich lat utwierdza nas w przekonaniu, iż diagnozowanie z języka jest jednym z najważniejszych elementów diagnostyki w medycynie chińskiej. Obserwacje, które poczyniliśmy, są dowodem na to, że ocena stanu zdrowia na podstawie języka stanowi cenne uzupełnienie uznanych metod diagnostycznych medycyny akademickiej. Diagnoza z języka pozwala na potwierdzenie obrazu klinicznego uzyskanego innymi metodami oraz umożliwia lekarzowi holistyczne podejście do pacjenta.

To zdumiewające, jak dokładnie język odzwierciedla stan narządów wewnętrznych oraz zmiany zachodzące w nich pod wpływem czynników fizjologicznych i patologicznych. Diagnoza z języka dokonuje się w relacji między te-

rapeutą a pacjentem, która od tysięcy lat stanowi oś sztuki leczenia. Należy jednak pamiętać, że diagnoza ta koncentruje się na pacjencie jako jednostce. Uwzględniając metody diagnostyczne medycyny akademickiej, terapeuta może postawić całościową diagnozę i na jej podstawie ustalić właściwą strategię leczenia.

Sukces pierwszej angielskiej edycji *Diagnozowania z języka* i życzliwe jej przyjęcie na międzynarodowym rynku czytelniczym dowodzą olbrzymiego zapotrzebowania na taką książkę. Drugie wydanie zostało poprawione i uaktualnione, dotyczy to zarówno tekstu, jak i ilustracji; uatrakcyjniono ponadto szatę graficzną.

Claus C. Schnorrenberger
Beate Schnorrenberger

Spis treści

■ Wstęp	1	Naczynia limfatyczne języka	22
1. Wprowadzenie i uwagi wstępne	2	Nerwy języka	23
Wprowadzenie	2	Szlaki smakowe, zmysł smaku, percepcja bólu	24
Przegląd treści ośmiu rozdziałów i załącz- ników	2	Gruzoły ślinowe i ślina	25
Język odzwierciedla wszystkie podstawowe zjawiska opisane w medycynie chińskiej	3	Dno jamy ustnej i dolna powierzchnia języka	26
Zebranie i opracowanie dokumentacji	4	Rozwój języka u zarodka	26
Znaczenie języka dla człowieka i ludzkości	4	Funkcjonalne związki pomiędzy elementami struktury języka	27
Współczesne badania nad diagnozą z języka	5	Ilustracje struktur anatomicznych języka	28
Prawidłowy wygląd języka	5	■ Metodologia diagnozowania z języka	45
Interpretacja prawidłowego języka	5	3. Technika badania języka	46
Zmiany w wyglądzie języka	5	4. Procedura badania języka	47
Zmiany dotyczące ciała języka	5	Ciało języka	50
Zmiany w nalocie języka	7	Kolor ciała języka	50
Podsumowanie: diagnoza z języka z perspek- tywy nauki	8	Kształt ciała języka	55
Rodzaje języka ze względu na kształt	55	Struktura języka	63
■ Podstawy	11	Rodzaje języka ze względu na strukturę ciała języka	63
2. Historia i naukowe podstawy diagnozowania z języka	12	Nalot na języku	68
Historia diagnozowania z języka	12	Kolor nalotu	68
Związek między językiem, przebiegiem meridianów (<i>jing mai</i>) i narządami wewnętrzными (<i>zang fu</i>)	12	Właściwości i konsystencja nalotu na języku	73
Podstawowe wiadomości z anatomii i fizjologii	19	Podsumowanie	81
Struktura języka	19	■ Część kliniczna	83
Brodawki językowe	19	5. Zastosowanie kliniczne	84
Mięśnie języka	20	Uwagi wstępne	84
Fizjologia mięśni języka	21	Wyjaśnienie	85
Dodatkowe elementy budowy języka	22	Język bładny	86
Tętnice w ciele języka	22	Język czerwony	88
Żyłki języka	22	Język ciemnoczerwony	92

Język niebieskawozielony i język purpurowy	94
Język pomarszczony, o nierównej powierzchni	98
Język miękki, giętki.....	100
Język obrzmiały.....	102
Język obrzmiały i czerwony.....	104
Język cienki i mały	106
Język ciemnoczerwony, cienki i mały	108
Język popękany	110
Język z odciskami zębów	112
Język ziarnisty, pokryty czerwonymi brodawkami ziarnistymi	114
Język słaby, wiotki	124
Język twardy, sztywny	126
Język zbaczający, ukośny	130
Język drżący	132
Język krótki lub zmniejszony	134
Język niespokojny, nadmierne wysuwający się	138
Biały nalot.....	140
Żółty nalot	146
Nalot popielatoszary lub czarny	150
Cienki nalot	154
Gruby nalot	156
Nalot wilgotny.....	158
Język bardzo wilgotny, ociekający.....	160
Nalot suchy	162
Nalot luźno przylegający.....	166
Nalot lepki	168
Język z obszarami bez nalotu („język geograficzny”)	170
Brakujący nalot	176
Ubytki nalotu i czarny nalot	178
Ubytki nalotu i biały nalot.....	182
Cienki biały nalot	184
Ubytki nalotu i czerwone ciało języka	186
Czerwony, suchy język.....	188
Język amorficzny (bezkształtny).....	190

Wygląd języka wskazujący na patologię	192

6. Typowe zmiany wyglądu języka z perspektywy diagnostyki różnicowej wzorców patologii (*bian zheng*) .....

7. Przewidywanie przebiegu choroby na podstawie diagnozy z języka.....

Przypadek 1: Wirusowe zapalenie wątroby typu nie-A, nie-B, które nie zagraża życiu pacjenta.....	230

Przypadek 2: Oporny na leczenie, przewlekły ból w dolnej części płców	234

Przypadek 3: Nadmierne krwawienia menstruacyjne i krwotoki menstruacyjne.....	236

Przypadek 4: Porażenie połowicze po wylewie krwi do mózgu	238

8. Diagnoza z języka w różnicowaniu wzorców patologii u pacjentów z bólem głowy .....

Studium kliniczne 14 przypadków	241
Przypadek 1	242
Przypadek 2	244
Przypadek 3	246
Przypadek 4	248
Przypadek 5	250
Przypadek 6	252
Przypadek 7	254
Przypadek 8	256
Przypadek 9	258
Przypadek 10	260
Przypadek 11	262
Przypadek 12	264
Przypadek 13	266
Przypadek 14	268

■ Dodatki .....

Bibliografia .....

Źródła ilustracji.....

Klasyfikacja produktów spożywczych

według Pięciu Elementów	275
Produkty z Elementu Drzewa	275
Produkty z Elementu Ognia	276
Produkty z Elementu Ziemi	277
Produkty z Elementu Metalu	279
Produkty z Elementu Wody	280

Grupy ziół w chińskiej *Materia Medica* ...

Klasyczny podział na 21 grup ziół	281

Lista ziół w chińskiej *Materia Medica* .....

Alfabetyczny spis ziół chińskiej	

<i>Materia Medica</i>	284

Indeks	292

Rozdział 4

Procedura badania języka

Podstawową metodą każdego badania lekarskiego jest rozróżnianie zjawisk o przeciwnym charakterze. W medycynie chińskiej takie postępowanie nazywane jest *bian zheng*, co oznacza różnicowanie wykluczających się objawów. Jest to chiński wariant słynnej zasady sprzeczności, która w nauce zachodniej została sformułowana przez takich greckich filozofów, jak Heraklit, Parmenides, Platon i Arystoteles.

Podczas badania języka lekarz musi umieć różnicować zmiany stanu zarówno ciała języka, jak i nalotu. Ważna jest też struktura języka. Ciało języka jest zbudowane z mięśni, tętnic i żył, naczyń limfatycznych, gruczołów ślinowych oraz drobnych naczyń krwionośnych (kapilar). Nalot stanowi najwyższej położoną warstwę języka. Zazwyczaj język wygląda na miękki i delikatny, porusza się swobodnie i bez trudu. Jest lekko czerwony, nieco wilgotny oraz pokryty cienką warstwą białego nalotu. Taki wygląd języka w medycynie chińskiej określa się jako normalny; prawidłowy język ma „lekko czerwony kolor i cienki biały nalot” (ryc. 18).

Obraz języka zmienia się w zależności od pory roku i czynników klimatycznych. Latem, na skutek działania gorąca, nalot staje się zazwyczaj nieco grubszy lub żółty. Jesienią jest on cienki, biały i lekko suchy. Lekarz musi być świadom tych naturalnych sezonowych zmian i nie mylić ich z patologicznymi zmianami wyglądu języka.

Ryc. 18

W przypadku choroby należy odróżnić zmiany w wyglądzie ciała języka od zmian nalotu. Zmiany ciała języka mogą obejmować zwartość jego struktury, kolor i kształt. Odzwierciedlają one przede wszystkim siłę lub słabość przepływu krwi w tętnicach i żyłach (*xue qi*), zwiększone lub zmniejszone ciśnienie w kapilarach i naczyniach limfatycznych, zmniejszone zagęszczenie białek osocza itp. W medycynie chińskiej odnosi się to do stanu niedoboru lub nadmiaru w *jing mai* – meridianach narządów pełnych i pustych, przebiegających w głębi organizmu. Nalot na języku może zmienić się pod względem kształtu, koloru i struktury. Na tej podstawie można ustalić, czy choroba jest powierzchowna, czy wniknęła w głębokie warstwy organizmu. Zmiany w nalocie odzwierciedla-

ją też potencjał prawidłowego *qi* organizmu pacjenta (*zheng*) i siłę zewnętrznego czynnika chorobotwórczego, który go zaatakował (*xie*).

Według medycyny chińskiej na języku wyróżnia się cztery strefy:

- czubek języka,
- centralny obszar języka,
- korzeń lub nasadę języka,
- brzegi, czyli boczne skraje języka.

Związek między obszarami zmian występujących na języku a zaburzeniami poszczególnych narządów wewnętrznych jest następujący:

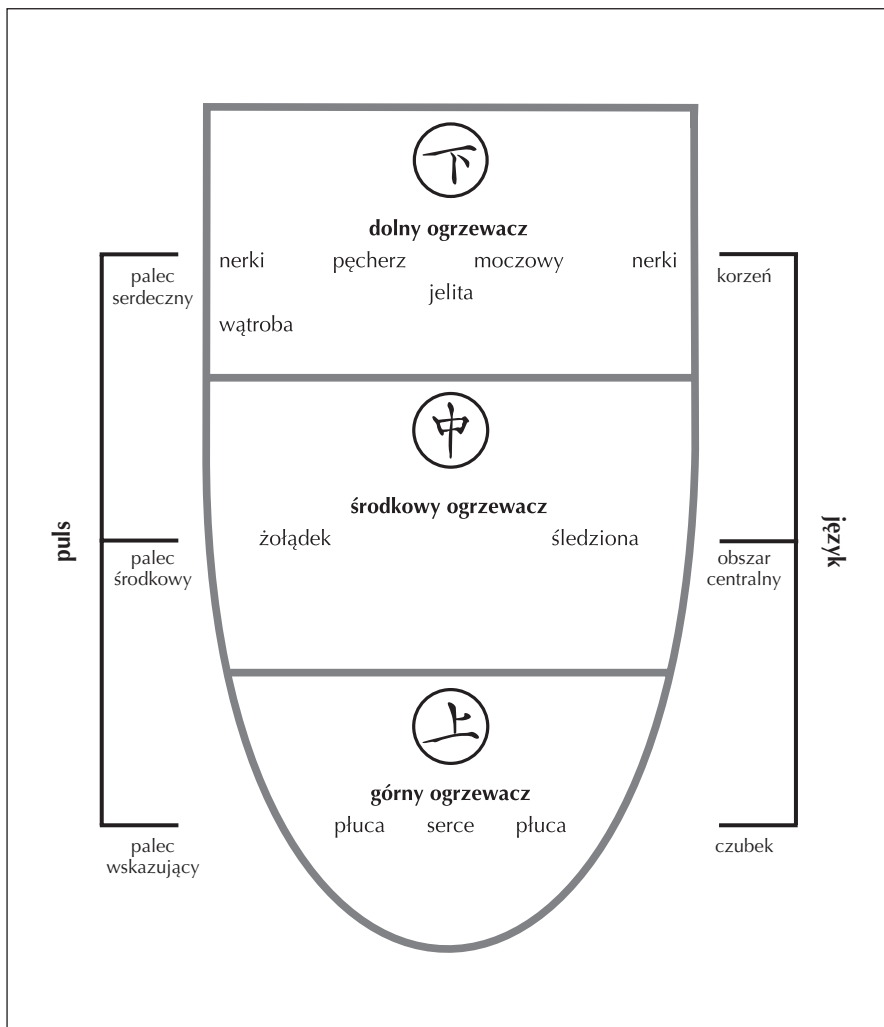
- choroby **serca** i **płuc** można wykryć na podstawie stanu czubka języka,
- środkowy obszar na języku odzwierciedla zaburzenia **śledziony** i **żołądka**,

- korzeń języka odpowiada **nerkom**, **pęcherzowi moczowemu** i **jelitom**,
- brzegi języka odzwierciedlają stan **wątroby** i **pęcherzyka żółciowego**.

Jeśli metodę podziału języka na strefy zastosujemy do potrójnego ogrzewacza, to:

- czubek języka odpowiada górnemu ogrzewaczowi,
- środkowy obszar na języku odzwierciedla stan środkowego ogrzewacza,
- obszar na korzeniu języka odpowiada dolnemu ogrzewaczowi.

Zgodnie z tym podziałem lekarz medycyny chińskiej może diagnozować zaburzenia związane z poszczególnymi narządami wewnętrznymi (ryc. 19).

Ryc. 19. Związek między językiem i trzema ogrzewaczami

Przypadek 3 (ryc. 136)

Pacjentka od wielu lat cierpiała na rozstrzenie oskrzeli z częstymi napadami bronchitu oraz przewlekły kaszel. Owrzodzenie widoczne na języku w obszarze górnego ogrzewacza odzwierciedla stan zapalny w oskrzelach i płucach. Medycyna konwencjonalna pomogła jej

tylko w niewielkim stopniu, natomiast seria zabiegów akupunktury przyczyniła się do znacznej poprawy stanu pacjentki. Infekcje oskrzeli ustąpiły, dzięki czemu kobieta jest w stanie pracować i prowadzić normalne życie.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznaniem wzorcem patologii

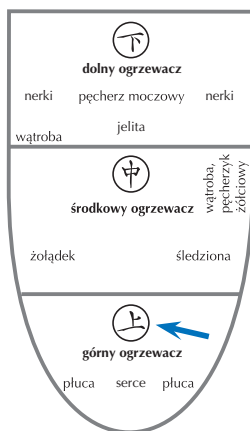
Wzmocnić górny ogrzewacz (płuca), przekształcić śluz, wzmocnić energię ochronną organizmu (*wei qi*).

Punkty *Chen Chiu*

- Pł-1, Pł-5, Pł-7
- PM-12, PM-13, PM-20, PM-23
- Ż-36, Ż-40
- Ren-6

Zioła chińskie (receptura)

Ephedra sinica, *Atractylodes macrocephala*, *Paeonia lactiflora*, *Carthamus tinctorius*, *Zingiber officinale*, *Astragalus membranaceus*, *Pinellia ternata*, *Glycyrrhiza uralensis*.

Ryc. 136

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Osuszające produkty z Elementu Ognia (kawa, alkohol, czerwone wino).

✓ Zalecane

Produkty z Elementu Metalu, które otwierają powierzchnię i przekształcają śluz (np. cebula, chrzan, gorczyca), zioła ogrzewające narządy wewnętrzne i wzmacniające energię ochronną (np. cynamon, imbir, koper włoski).

Kolor i struktura ciała języka jako istotne cechy diagnostyczne – w tym przypadku liczne pęknięcia współwystępują z ciemnoczerwonym kolorem całego języka

Przypadek 4a (ryc. 137)

Młoda kobieta, której język widać na zdjęciu, ma silną alergię na pyłki, sierść zwierzęcą i pewne rodzaje pożywienia. Według medycyny chińskiej cierpi na niedobór *yin* z wewnętrznym ogniem (por. ryc. 138).

Strategia leczenia zgodna z rozpoznaniem wzorcem patologii

Odżywić *yin*, przytłumić wewnętrzny ogień, wzmocnić energię ochronną (*wei qi*).

Punkty *Chen Chiu*

- JG-4, JG-11, JG-20
- PM-15, PM-20, PM-21, PM-23
- N-3
- ŚI-6
- Ren-4, Ren-12

Zioła chińskie (receptura)

Paeonia lactiflora, *Poria cocos*, *Zingiber officinale*, *Rehmannia glutinosa*, *Glycyrrhiza uralensis*.

Ryc. 137

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Wykluczyć z diety produkty, które wywołują reakcję alergiczną lub nietolerancję pokarmową. Unikać pożywienia o smaku pikantnym, ponieważ nasila ogień (będący przyczyną alergii), oraz metod przyrządzania pokarmu potęgujących zimno, niedozwolone są np. produkty mrożone. Zrezygnować z produktów zbyt silnie stymulujących wewnętrzny ogień.

✓ Zalecane

Produkty o naturze cieplej ze wszystkich Pięciu Elementów, zwłaszcza imbir, cynamon, koper włoski i inne produkty z grupy 10 (por. *Materia Medica*, s. 281); szparagi w celu odżywienia *yin*, produkty z Elementu Ziemi, które wzmacniają środkowy ogrzewacz.

Jeśli zaburzenie wynika z konstytucji, poprawa w wyglądzie języka będzie następowała bardzo powoli (ryc. 137).

Przypadek 4b (ryc. 138)

Już po pierwszym zabiegu akupunktury zezwały takie objawy alergii, jak katar, zapalenie spojówek, mdłości oraz wymioty po posiłku. Po kolejnych czterech za-

biegach pacjentka nie skarżyła się już na żadne dolegliwości. Jednak terapia taka musi być powtarzana co roku, ponieważ leczenia wymaga ogólnie cały organizm.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznaniem wzorcem patologii

Odżywić *yin*, przytłumić wewnętrzny ogień, wzmocnić energię ochronną organizmu (*wei qi*).

Punkty *Chen Chiu*

- JG-4, JG-11, JG-20
- N-3
- Ren-4, Ren-12
- PM-15, PM-20,
- ŚI-6
- PM-21, PM-23

Zioła chińskie (receptura)

Paeonia lactiflora, *Poria cocos*, *Zingiber officinale*, *Rehmannia glutinosa*, *Glycyrrhiza uralensis*.

Ryc. 138

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Wykluczyć z diety produkty wywołujące reakcję alergiczną lub nietolerancję pokarmową. Unikać pikantnego pożywienia, ponieważ nasila ogień (powodujący alergię), produktów mrożonych, które potęgują zimno, oraz produktów zbyt gorących, które stymulują wewnętrzny ogień.

✓ Zalecane

Produkty o naturze cieplej ze wszystkich Pięciu Elementów, zwłaszcza imbir, cynamon, koper włoski i inne produkty z grupy 10 (por. *Materia Medica*, s. 281), szparagi w celu odżywienia *yin* oraz produkty z Elementu Ziemi, wzmacniające środkowy ogrzewacz.

Korzeń języka odzwierciedla dolny ogrzewacz (nerki, pęcherz moczowy, jelito grube, narządy rozrodcze)

Przypadek 5 (ryc. 139)

Na zdjęciu widać grubo i lepki nalot na korzeniu języka. Pacjent uległ znacznemu wyczerpaniu pracą przedstawiciela handlowego, cierpi także na przewle-

kły ból lędźwi, utrzymujący się nawet po dwóch zabiegach laminektomii. Osiem zabiegów akupunktury w połączeniu z leczeniem ziołami przyniosło jednak widoczną poprawę.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznaniem wzorcem patologii

Wzmocnić nerki, wzmocnić *qi*,
przekształcić śluz.

Punkty *Chen Chiu*

- PM-20, PM-23, PM-25
- JG-4
- Ren-4, Ren-6
- Ż-36, Ż-40
- ŚI-9
- Du-3

Zioła chińskie (receptura)

Rehmannia glutinosa, *Alisma plantago-aquatica*, *Pinellia ternata*, *Poria cocos*, *Atractylodes macrocephala*, *Dioscorea batatas*, *Glycyrrhiza uralensis*.

Ryc. 139

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Zimne potrawy, produkty spożywane na surowo, lody.

✓ Zalecane

Produkty o naturze cieplej z Elementu Ziemi i Metalu (por, koper włoski, żółta papryka, dynia, seler).

Przypadek 6 (ryc. 140)

Zdjęcie przedstawia język 12-letniego chłopca cierpiącego na przewlekłe zapalenie migdałków oraz bezsenność. Wygląd tego języka wskazuje na obecność wewnętrznego gorąca, zwłaszcza w gór-

nym ogrzewaczu (o czym świadczą czerwone i wystające brodawki nitkowate na czubku języka) oraz w dolnym ogrzewaczu (na co wskazuje żółty nalot u nasady języka).

Strategia leczenia zgodna z rozpoznaniem wzorcem patologii

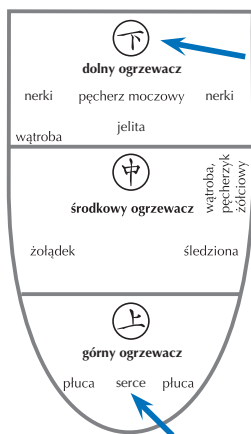
Ochłodzić gorąco i oczyścić dolny ogrzewacz.

Punkty *Chen Chiu*

- Pł-1, Pł-7, Pł-11 (skrwawić)
- Ren-6
- Du-14
- PM-12, PM-15, PM-23
- N-3
- JC-17
- Śl-6

Zioła chińskie (receptura)

Pueraria lobata, *Ephedra sinica*, *Anemarrhena asphodeloides*, *Trichosanthes kirilowii*, *Paeonia lactiflora*, *Rehmannia glutinosa*, *Glycyrrhiza uralensis*.

Ryc. 140

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Gorące i osuszające produkty (zwłaszcza alkohol, mięso z rusztu, gorzkie i pikantne przyprawy).

✓ Zalecane

Produkty o naturze zimnej i chłodnej z Elementu Wody, ponieważ wzmacniają nerki; produkty z Elementu Ziemi, metody przyrządzania pokarmu wzmacniające *yin*.

Liczne pęknięcia w obszarze odzwierciedlającym środkowy ogrzewacz

Przypadek 7 (ryc. 141)

Blady, delikatny i słaby język, widoczny na zdjęciu obok, ma wiele pęknięć w centralnej części, która odzwierciedla stan środkowego ogrzewacza. W me-

dycynie chińskiej diagnoza wynikająca z różnicowania wzorców patologii brzmi: jednoczesny niedobór w sercu i śledzionie.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznaniem wzorcem patologii

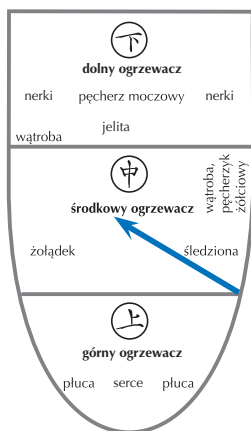
Wzmocnić śledzionę i serce.

Punkty *Chen Chiu*

- Ż-36
- Śl-4
- Ren-6, Ren-12, Ren-14
- PM-15, PM-20, PM-23
- S-7

Zioła chińskie (receptura)

Atractylodes macrocephala, *Poria cocos*, *Astragalus membranaceus*, *Euphoria longan*, *Ziziphus spinosa* (*suan zao ren*), *Panax ginseng*, *Saussurea lappa*, *Glycyrrhiza uralensis*, *Angelica sinensis*, *Polygala tenuifolia*, *Zingiber officinale*, *Ziziphus jujuba* (*da zao*) (receptura *gui pi tang*).

Ryc. 141

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Produkty o naturze gorącej z Elementu Ognia oraz pożywienie surowe i mrożone.

✓ Zalecane

Produkty o smaku słodkim, wzmacniające śledzionę i żołądek, gruboziarniste produkty pszenne, pokarmy z Elementu Ognia o naturze neutralnej oraz smak gorzki w celu wzmocnienia serca (np. sałata, brukselka, kielki).

Przypadek 8 (ryc. 142)

Cały język pokryty jest cienkim, lepkim nalotem, wskazującym na nagromadzenie płynów w ciele oraz obecność gęstego śluzu (*tan yin*). Ciało języka jest także

blade, co oznacza wrażliwość na zimno. Pacjentka cierpi na astmę oskrzelową, łagodną postać depresji oraz ból lędźwi.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznaniem wzorcem patologii

Przekształcić śluz, otworzyć oskrzela, wzmocnić śledzionę i nerki.

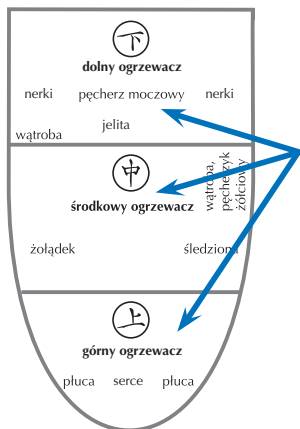
Punkty *Chen Chiu*

- Pł-1, Pł-7
- Os-6
- Śl-6
- Ż-36, Ż-40
- PM-13, PM-23
- S-7

Zioła chińskie (receptura)

Pinellia ternata, Ephedra sinica, Panax ginseng, Paeonia lactiflora, Zingiber officinale, Rehmannia glutinosa, Glycyrrhiza uralensis, Astragalus membranaceus, Brassica alba.

Ryc. 142

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Produkty o naturze chłodnej ze wszystkich Pięciu Elementów, metody przyrządzania posiłków wzmacniające *yin*.

✓ Zalecane

Produkty o naturze cieplej z Elementu Ziemi i Wody (np. kasztany, dynia, ziemniaki, ryby, owoce morza).

Gruby nalot u nasady języka w połączeniu z czerwonym kolorem czubka języka, nierównymi brzegami i szpiczastym kształtem ciała języka

Przypadek 9 (ryc. 143)

Jest to przykład grubego i lepkiego nalotu u nasady języka występującego w połączeniu z zaczerwienieniem czubka języka i ogólnym napięciem ciała języka. Pacjentka ma 54 lata i cierpi na depresję,

bezsenną i głęboko zlokalizowany ból pleców. Ma częste nawroty zapalenia pęcherza i miedniczek nerkowych oraz ataki agresywnego zachowania.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznaniem wzorcem patologii

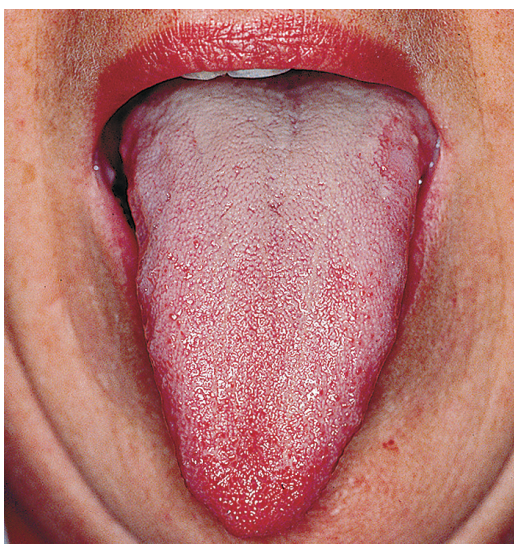
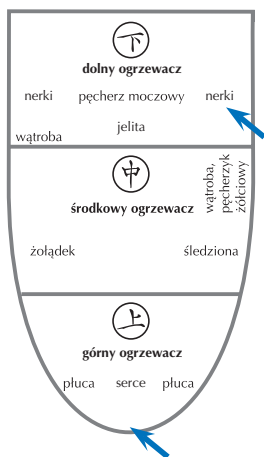
Przekształcić śluz, uspokoić serce i *shen*, uspokoić wątrobę.

Punkty *Chen Chiu*

- Ż-40
- Os-6
- Ren-4, Ren-6
- PM-15, PM-18,
- S-7
- W-3
- PM-23, PM-25

Zioła chińskie (receptura)

Pinellia ternata, *Bupleurum chinense*, *Uncaria rhynchophylla*, *Stegodon orientalis*, *Paeonia lactiflora*, *Poria cocos*, *Rehmannia glutinosa*, *Glycyrrhiza uralensis*.

Ryc. 143

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Gorące i osuszające produkty, mięso z rusztu, gorzkie i pikantne przyprawy oraz w szczególności alkohol.

✓ Zalecane

Produkty o naturze chłodnej i zimnej z Elementu Drzewa i Ognia (np. sałatka z cykorii i mniszka); metody przyrządzania posiłków wzmacniające *yin*; szparagi, które są korzystne dla odżywienia *yin*; przyjmowanie wystarczającej ilości wody, aby przynieść ulgę wątrobie.

Przypadek 10 (ryc. 144)

Zdjęcie przedstawia ognistoczerwone ciało języka z lepkim białym nalotem w części środkowej oraz na korzeniu języka. Nabrzmiałe i uniesione w górę brzegi języka upodobniają go do łyżki.

Pacjent cierpi na nadciśnienie, chorobę wątroby będącą następstwem wirusowego zapalenia wątroby, a także bóle i zawroty głowy.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznaniem wzorcem patologii

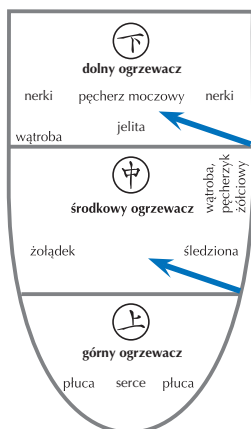
Uspokoić wątrobę, przytłumić wiatr, przekształcić śluz, oczyścić gorąco.

Punkty *Chen Chiu*

- W-2 (W-3), W-14
- JG-11
- PM-18, PM-23
- ŚI-6
- Ż-36, Ż-40
- PŻ-20
- Du-14

Zioła chińskie (receptura)

Bupleurum chinense, *Paeonia lactiflora*, *Ostrea gigas*, *Uncaria rhynchophylla*, *Trichosanthes kirilowii*, *Haliotis diversicolor*, *Atractylodes macrocephala*, *Glycyrrhiza uralensis*.

Ryc. 144

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Produkty o naturze gorącej z Elementu Ognia, alkohol, metody przygotowania pokarmu wzmacniające *yang* (pieczenie na ruszcie, prażenie, grillowanie, marynowanie itp.).

✓ Zalecane

Produkty z Elementu Drzewa, w tym ostrygi w celu uspokojenia wątroby, przyjmowanie odpowiedniej ilości płynów, takich jak soki owocowe rozcieńczone wodą w proporcji 1 : 1, które mają działanie ochładzające.

Diagnoza z języka jest jedną z kluczowych metod diagnostycznych w medycynie chińskiej. Książka *Diagnozowanie z języka* to praktyczny atlas języków i podręcznik dla lekarzy oraz terapeutów medycyny chińskiej – jej wartość podnoszą strategie leczenia ziołami i akupunkturą oraz zalecenia żywieniowe zgodne z rozpoznanymi wzorcami patologii. Dzięki przedstawieniu tematu w sposób przejrzysty, a zarazem w pełni profesjonalny, lektura ta będzie przydatna nie tylko dla specjalistów, ale również dla każdego, kto interesuje się medycyną holistyczną i chciałby na własny użytek skorzystać z praktycznych wskazówek zamieszczonych w książce.

Dr Marek Kalmus, Instytut Medycyny Chińskiej i Profilaktyki Zdrowia

Diagnozowanie z języka jest niezbędną pomocą dla każdego terapeuty i studenta medycyny chińskiej, akupunktury i medycyny komplementarnej. Książka ta będzie również nieocenionym źródłem wiedzy dla wszystkich, którzy pragną bardziej świadomie uczestniczyć w procesie leczenia różnorodnych schorzeń i dolegliwości.

Książka przedstawia:

- szczegółowy przegląd najważniejszych cech anatomicznych i fizjologicznych języka,
- ponad 200 kolorowych rycin i wysokiej jakości zdjęć języków, ilustrujących rozmaite syndromy chorobowe,
- wytyczne dotyczące leczenia akupunkturą, ziołami i dietą, adekwatne do syndromów rozpoznanych na podstawie wyglądu języka i historii choroby pacjenta (z załączonymi zdjęciami języków),
- opisy 28 przypadków klinicznych wraz ze zdjęciami języków pacjentów, pochodzące z praktyki autora.

ISBN 978-83-7579-219-5

www.galaktyka.com.pl